

Szakosztályülések

Az Erdőfeltárási Szakosztály és az Erdészeti Vízgazdálkodási Szakosztály 2000. június 7-én Sopronban 32 fő részvételével együttes ülést tartott. Az ülés házigazdája a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszéke és a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. volt. A résztvevőket az Erdőmérnöki Kar nevében *dr. habil. Faragó Sándor* dékán köszöntötte és egyben beszámolt a Karon folyó átalakulásokról, az új szervezeti forma kialakításáról. A TÁEG Rt. nevében *Varga Tamás* mondott köszöntő szavakat. Az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék oktatói és kutatási feladatairól *dr. habil. Kosztka Miklós* tartott előadást.

Bemutatta, hogy a tanszéken a korábbiakhoz képest változatlan létszámmal mintegy meghatszorosodott az oktatási feladat. Beszámolt azokról a munkákról, amelyek a tanszék normális működéséhez és az elvárható fejlesztésekhez szükséges pénzügyi kereteket biztosítják. Köszönetet mondott egyben mindazoknak, akik támogatásukkal és megrendeléseikkel a tanszék működőképességéhez hozzájárultak. Az Erdőmérnöki Karon folyó szervezeti fejlesztések eredményeként ismertette, hogy megalakult a Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézete az Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszék, a Földmérési és Távérzékelési Tanszék, valamint a GGKI-ba kihelyezett Elméleti Geodézia Tanszék együttműködésével. A beszámolót követően *Markó Gergely* erdőmérnökjelölt bemutatta az ERDUTERV 1.0 programcsomagot. A saját fejlesztésű program alkalmas a helyszínrajzi és a magassági vonalvezetés, a kereszt-szelvények megtervezésére, valamint a földtömeg kiszámítására. A program lehetővé teszi a terepmodell alapján történő előtervezést, amely több variáció kidolgozására és összehasonlítására és a kedvező variáció kiválasztására ad lehetőséget.

Péterfalvi József egyetemi docens felvillantotta azokat az első eredményeket, amelyeket az IPOLY ERDŐ Rt. és az FVM Erdészeti Hivatala támogatásával a Börzsöny feltáró hálózatának kialakításában elért. A térinformatikára alapozott tervezési módszer lehetőséget ad arra, hogy az erdőterületen érdekelték minden igényét a feltáróhálózat kialakításakor figyelembe lehessen venni, majd a szükséges kompromisszumokat tudatosan létre lehessen hozni. A beszámolókat a tanszékhez tartozó Úttechnikai és Vízügyi Laboratórium felavatása követte. A délutáni program a Hidegvíz-völgyben folytatódott. *Gribovszki Zoltán* egyetemi adjunktus ismertette a Vadkan-árok oldalában kialakuló suvadás elfajulásának okait és a további károsodások megakadályozására tett intézkedéseket, amelyekre a tanszék tette meg javaslatát. A résztvevők tisztelegtek a brennberghányai István-aknánál felállított emlékmű előtt, amelynek tömedékeléséről *Tarjányi Antal* erdőmérnök számolt be. Az intercepciós kertek egyikében *dr. Kucsara Mibály* egyetemi docens foglalta össze az erdészeti vízgazdálkodás oktatásának és kutatásának alakulását és ezek szerves egységét. Hangsúlyozta az együttműködés szükségességét és bemutatta azokat a vizsgálatokat, amelyek az ERTI és a tanszék mérési módszereinek összehasonlítását teszik lehetővé. A vízmérleg egyes elemeinek mennyiségi megismerése hozzásegíthet ahhoz, hogy az erdőtelepítéseket, az erdőfelújításokat, valamint az erdőművelési eljárásokat a vízháztartás figyelembevételével lehessen megvalósítani. *Gribovszki Zoltán* egyetemi adjunktus a hidegvíz-völgyi kutatóház mellett kiala-

kított mérőbukónál elemezte az erdőterületek hordalékszállításával és a vízműködés-változással összefüggő eredményeket. Ezek a kutatások is rámutatnak arra, hogy a víz és erózió elleni védelemben az erdőterületeknek jelentős szerepe van. Az összevont szakosztályülést baráti beszélgetés zárta.

Dr. Kosztka Miklós
a szakosztály elnöke

Az OEE Gépesítési Szakosztálya 2000. április 27-én az Ipoly Erdő Rt. területén, Királyréten tartott ülést.

Az ülés résztvevőit köszöntötte *Haraszi Gyula* termelési vezérigazgató-helyettes, aki ezt követően tájékoztatást adott az Ipoly Erdő Rt.-ről, különös tekintettel az rt. gépesítési helyzetére, az alábbiak szerint:

Az Ipoly Erdő Rt. 64 000 ha állami erdőt kezel a Börzsöny és a Cserhát, valamint a Gödöllői-dombság területén. A Társaság gazdálkodása a hagyományos erdészeti alaptevékenységre épül. Ennek viszonyait alapvetően meghatározza a természetes erdőtársulások és az őshonos fajok kiterjedt térfoglalása, valamint a terület több, mint 50%-án kiemelten érvényesülő természetvédelmi és honvédelmi érdek. Valóságos termőhelyi tényező a tragikus szintű feltárlanság.

Az alaptevékenység súlyozott szerepéből adódóan az rt. elsődleges jövedelemtermelő forrása a fahasználat. Az évente kitermelésre és értékesítésre kerülő, mintegy 150 ezer m³ vastagfa lehetséges választék-összetétele rendkívül kedvezőtlen. A sarangolt választékok aránya megközelíti a 80%-ot, az értékes fűrészipari alapanyagok éves mennyisége nem éri el a 20 ezer m³-t. A mindebből következően viszonylag alacsony fedezet meghatározza a Társaság lehetséges szervezeti méreteit, valamint a beruházások racionális nagyságrendjét is. A tizenegy hagyományos erdészetet és az önálló Gépjavító és Szolgáltató Üzemet kis létszámú, képzett alkalmazotti állománnyal, az információs hálózatot korszerűsítve, igyekszik az rt. hatékonyan működtetni. Új utak keresése folyik a kiegészítő jövedelmet biztosító tevékenységek felfuttatása érdekében. Az évtized első felének rendkívül nehéz helyzetéből stabilizálódó társaságot az elmúlt évek tulajdonosi reorganizációja állította határozott növekedési pályára. A lehetővé vált, eddig példátlan nagyságrendű beruházások célrendszerének meghatározása óriási, a jövőt alapjaiban befolyásoló felelősség.

Ezt követően *Ruff János* erdészetvezető szolt, aki a rendezvénynek helyt adó Királyréti Erdészetet mutatta be.

A következőkben *Bodor László* területi főmérnök és *Szima György* műszaki erdészetvezető adott alapos, számadatokkal alátámasztott tájékoztatást az rt. forwarderes technológiáiról, melyek a VALMET-860 és a TIMBERJACK-230 típusú kihordókon alapulnak. Részletes tájékoztatást kaptunk a fenti géptípusok műszaki és ökonómiai jellemzőiről is. Az ülésen jelen volt *Peniti Kaloimen*, a Valmet cég képviselője és *Veress László*, a TECHNITRADE Kft. ügyvezetője is, akik a Valmet cégről és a további Valmet gépekről szolgáltak információkkal.

Az ülés a továbbiakban az ERDŐGÉP Kft. tájékoztatójával folytatódott, melynek során *Sásdy Ottó* ügyvezető igazgató adott tájékoztatást az SR-6 kihordóról és a tervezett SR kihordósaládról, melynek tagjai univerzális traktor alapú gépek.

Ezt követően az osztrák Konrad Forstechnik (magyarországi képviselete: Geolex Kft.) mutatkozott be, *Richard Konrad* és *Englert Sándor* által tájékoztatást adva erdészeti gépeikről.

Az egyéb szakosztályi ügyek között tagfelvételtől, a 2000. évi WOOD TECH kiállításról, a 2000. évi agrártámogatásokról és a 2000. évi külföldi tanulmányútról esett szó. A Gépesítési Szakosztály új tagja lett: *Krivánszki Dénes* (Ipoly Erdő Rt.).

A napirendi pontok vitájában *dr. Horváth Béla*, *Markó Gyula*, *dr. Mátrabérczi Sándor* és *Szabó József* vett részt.

Ebéd után a VALMET-860 és a TIMBERJACK-230 típusú kihordók működés közbeni megismerésére és olyan vágásterületek bemutatására került sor, melyeken a közelítés kihordókkal történt. Itt a kihordóknak az útjára és a talajra gyakorolt hatását lehetett tanulmányozni. A kihordók mindkettőre vonatkozóan kémleletes gépeknek tekinthetők.

A jól sikerült rendezvényen – melyért köszönet illeti az Ipoly Erdő Rt.-t – összesen 41-en vettek részt.

Dr. Horváth Béla
szakosztályelnök

A *Gépesítési Szakosztály* ez évi programjában fakultatívként szerepelt a SZOLNOKI FARMSHOW-2000 Mezőgazdasági Szakkiallítás és Vásár megtekintése, melyet 2000. június 1-3-án rendeztek.

A kiállításon a Szolnoki Mezőgép Rt. mellett további csaknem félszáz gyártó, illetve kereskedő mutatta be mezőgazdasági gépeit, berendezéseit, termékeit.

A kiállított géptípusok között számos olyan is akadt – traktorok, talajművelő

gépek, gödörfúrók, permetezőgépek, mérőműszerek, gépalkatrészek stb. –, amelyek az erdőgazdálkodás területén is érdeklődésre tarthatnak számot. A kiállított gépek közt szinte minden kategória előfordult, de jellemző volt a nagy telje-

sítményű, kisebb fajlagos költséggel üzemeltethető gépek túlsúlya.

A rendezvényen a szakosztály tagságának kb. egyharmada vett részt.

Dr. Horváth Béla
szakosztályelnök

Kincstári erdőgazdálkodás és állami erdőkezelés a XIX-XX. század fordulóján, erdélyi példák alapján

Június 14-én, a Magyar Tudományos Akadémián rendezték *Oroszi Sándor* fenti című doktori értekezésének nyilvános vitáját.

A kutató Erdély 3,8 millió hektárnyi erdőterületéből 1380 ezer hektár századforduló-környéki gazdálkodását vonta górcső alá. A vizsgálódás tárgya a 620 ezer hektáros erdélyi kincstári, a 160 ezer hektárt borító Naszód-vidéki és a 600 ezer hektáros székelyföldi erdőkben végzett gazdálkodás elemző bemutatása, az eltérő gazdálkodási formák összehasonlítása volt. A hagyományos erdélyi kincstári erdőgazdálkodásnak a helyi és az országos ügyei egyaránt bekerültek a dolgozatba. A Naszód-vidéken az állam mintegy bérbe vette a volt határőröktől az erdőket és ott kincstári gazdálkodást folytatott. A tulajdonosoknak ennek eredményéből juttatta vissza a bérleti díjat és az osztalékot. A Székelyföldön az állam csak szakmai (üzemtervek készítése, vágásterület kijelölése és erdőfelújítások stb.) munkákat végzett.

Az opponensek közül az erdészszakmát képviselő *Solymos Rezső* kiemelte, első alkalommal történt meg, hogy a 100 évvel korábbi erdőgazdálkodás országos és helyi szintű eseményeit valaki egy dolgozatban bemutassa. *Fekete György* közgazdász a disszertációt modellértékű munkának minősítette. Jó lenne, ha más kutatók, egyéb vidékekre is és más korokra is végeznének hasonló kutatásokat. Elmondta azt is, hogy bár a három opponens három tudományterület képviselője, de a dolgozat sokrétűsége alapján még több szakma képviselője is találna a saját szakterületét érintő érdekességeket. *Romány Pál* agrártörténész hasonlóképpen nyilatkozott. Örömmel fogadna hasonló vizsgálódásokat a mezőgazda-

ság területéről, például a ménesbiratokok történetének a feldolgozását.

A Bíráló Bizottság tagjai, *Járó Zoltán*, *Lőkös László*, *Magyar János*, *Madas András*, *Bondor Antal* és *Tóth Béla* 100%-os, maximális pontszámmal hozták meg döntésüket: javasolják az Akadémia Doktori Tanácsának a fiatal kutató számára a mezőgazdasági tudományok doktora cím odaítélését.

Magunk részéről gratulálunk a fiatal kutatónak szép eredményéhez, és reméljük, hogy a dolgozat a széles szakmai közönség számára is hozzáférhető lesz.

Detrich Miklós

Könyvismertetés *Békés megye famatuzsálemei*

Békés megyében a természetvédelmi törekvéseknek évtizedek óta ékes példáit lehet tapasztalni. Most a Körös-Maros Nemzeti Parkért Egyesület kiadásában, *Szelekovszky László* szerkesztésében a megye faóriásainak és famatuzsálemeinek regisztere jelent meg impozáns kiadvány formájában. 13 nevezetes, 14 különleges faegyed adatai, a hozzájuk fűződő legendák ismertetése után fajaj szerinti csoportosításban mutatják be a méreatesebb, korosabb példányokat. A kiadvány értékét fokozza az a tény, hogy 122(!) színes fotón is csodálhatjuk a megye történelmének élő tanúit. A szerkesztő és adatgyűjtő munkáját csak dicsérni lehet, s a könyvecskét példaként állíthatjuk a többi megye elé. Ugyan egyre jobban fogynak természeti értékeink, azért van még mit lajstromba vennünk, óvnunk, s az utókorunk megőriznünk.

Dr. Bartha Dénes